

סקירת הפרות ופעילויות אכיפה בינלאומיות – 2023

שנת 2023 התאפיינה בתמורות משמעותיות וחסרות תקדים במגזר הפיננסי לאור התפתחויות מאקרו כלכליות שהביאו, בין היתר, עד לכדי קריסה של גופים פיננסיים מובילים ברחבי העולם. במקביל במרחב של הפשיעה הפיננסית ורגולציה פיננסית זיהינו בשנה האחרונה התמתנות מסוימת בפעילויות האכיפה של גופי הפיקוח בעולם, שנבעה בעיקר בשל הסטת משאבים להתמודדות עם ערעור ביציבות המערכת הפיננסית.

ניתוח אירועי הכשל ופעילויות האכיפה הבולטים בשנת 2023 מלמדים על שינוי מגמה בתפיסת האכיפה של רשויות המתאפיינת בפעילויות אכיפה סביב הפרות בתחומי ממשל ניהול הסיכונים, פערים בתהליכי גילוי ויישום פעילויות בקרה וניטור.

בצד הרגולטורי, כחלק מהמאבק העולמי המתמשך בפשיעה הפיננסית, מדינות רבות עומדות בפני אתגר משמעותי בדמות הצורך בעדכון מערכי החקיקה והרגולציה הנהוגים בהן כיום והתאמתם למפת הפשיעה הדינמית של ימינו.

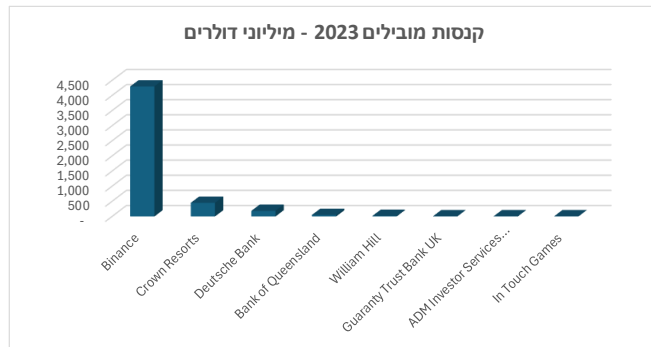
הצורך בעדכון החקיקה נובע בין היתר מהתפתחותן והשתרשותן של מתודולוגיות מתוחכמות וחדשניות לביצוע פשיעה פיננסית, המבקשות לנצל לרעה את מעמדם המשפטי והטריטוריאלי הייחודי של תאגידים, חברות ושותפויות שונות במטרה להסוות, לאגור ולהטמיע אל תוך המערכת הפיננסית הלגיטימית רכוש אשר הופק בפשיעה המאורגנת, עבירות השחיתות, הטרור וההונאות הבינלאומיות.

משבר קריסת הבנקים בארצות הברית

בשנת 2023, בעקבות משיכת כספים מסיבית, קרסו 3 בנקים: Silicon Valley Bank (SVB) (שווי מוערך בכ-209 מיליארד דולר), Signature Bank (המוערך בכ-110 מיליארד דולר בנכסים) ו-Credit Suisse (המוערך בכ-229 מיליארד דולר בנכסים). 2 מתוכם קרסו בחודש אחד בלבד (מרץ). להבנת התמונה בכללותה – עד לשנת 2023 בכל שנות קיומה של ארצות הברית קרס בנק אחד בלבד - Washington Mutual (המוערך בשווי של כ-100 מיליארד דולר).

משבר חמור זה נוצר כתוצאה מהתנהלות פיננסית רשלנית של הבנקים אשר בעקבותיה נשבר האמון ביניהם לבין לקוחותיהם שמשכו את פיקדונותיהם.

בפרסום להלן ריכזנו כשלי ציות וקנסות בולטים משנת 2023 המתבססים, בין היתר, על ניתוח שבוצע על ידי ה- International Compliance Association.

כאמור לעיל, פריסת הקנסות בשנת 2023 מלמדת על עלייה חריגה בהיקפי הקנסות לגופים העוסקים במטבעות קריפטוגרפים ובמרכזן חברת Binance. בהשוואה לשנים קודמות אנו מזהים מגמת ירידה נקודתית בשנת 2023.

בחלוקה מגזרית, בפעילות של חברות מתחום המטבעות קריפטוגרפים הוטלו קנסות בהיקף כולל של כ- 5.8 מיליארד דולר בעיקר סביב בקרות חלשות בתחום איסור הלבנת הון, פערים אשר יכולים בעתיד להגיע לפתחה של המערכת הפיננסית המסורתית.

מנגד, מגזר הבנקאות חווה בשנת 2023 ירידה בהיקפי הקנסות בהשוואה לשנים קודמות והסתכם בסך של כ- 835 מיליון דולר מרבית הקנסות בענף זה, נובעים מחקירות שנמשכו שנים על ידי הבנק הפדרלי של ארצות הברית (Federal Reserve) System. בחקירות אלו נחשף כי מוסדות בנקאיים לא ביצעו התקדמות משמעותית בתחומי אכיפה פנימית ותהליכי בקרה להם נדרשו מאירועים קודמים והתחייבויות בתחום הלבנת הון.

ענף ההימורים החוקיים, המהווה קרקע פורייה לביצוע פעולות המשמשות להלבנת והסתרת הון על ידי גורמים עברייניים "גרף" קנסות בסך של כ- 475 מיליון דולר. בשנת 2023 הונפקו קנסות ברחבי העולם הנוגעים לאי עמידה בנהלי איסור הלבנת על ידי גורמי האכיפה, לרבות הרגולטור האוסטרלי AUSTRAC שהטיל קנסות על חברות כמו חברת ההימורים Star Entertainment Group בגין הפרות חוזרות ונשנות על חוק איסור הלבנת הון ומימון טרור, ועדת ההימורים בבריטניה שהטיל קנסות על חברות הימורים שבהן תוכניות שאלוני בדיקות נאותות מוגברות (EDD) לא עמדו בסטנדרט מספק.

ענף שוק ההון (מסחר בבורסה) ספג קנסות בהיקף של 194 מיליון דולר. ענף שוק ההון מוסיף להיות אחד התחומים בעלי סיכון מוגבר לפעילות הלבנת הון. בשנת 2023, הטילה FINRA פי שלושה קנסות ביחס לשנה הקודמת, תוך התמקדות באי ציות לכללי שמירה על אינטרס הלקוח (Reg BI) - הכלל הקובע כי על החברות לתעדף את האינטרסים של לקוחות החברה על פני אינטרסים של החברות עצמן.

הפרות בולטות שקיבלו את הקנסות הגבוהים ביותר בתחום איסור הלבנת הון בשנת 2023

- ❖ **היעדר אמצעי בדיקות נאותות (CDD/EDD) מספקים:** מרבית הקנסות נוגעים לביצוע בדיקות נאותות אשר לא עומדות בדרישות גופי הרגולציה. הנושא בא לידי ביטוי בביצוע אימות חלקי ו/או לא מספק לזהויות של לקוחות, אי-ביצוע הערכת סיכון והתעלמות מקשרים עסקיים בין לקוחות וליקויים בתהליכי ניטור שוטף לעסקאות של לקוחות.
- ❖ **אי עמידה במדיניות הסנקציות:** גורם בסיסי מרכזי שהוביל לרוב גדול של הקנסות הנוגעים לאי ציות לסנקציות הקשורות למערכות מיושנות שלא שיקפו את רשימות הסנקציות הנוכחיות.
- ❖ **אי הגשת דוחות פעילות חשודה (SARs):** בנוסף להתעלמות מעסקאות חריגות או חשודות, סוג נפוץ זה של אי-ציות התבטא גם באי הדרכת הצוות כראוי לזיהוי ודיווח על פשעים פיננסיים.

אירועי הפרה מרכזיים שאותרו בארגונים פיננסיים וחברות בינלאומיות

BINANCE

לאור שורה של כשלי ציות, ובכלל זאת הימנעות מיישום כללי רישום בסיסיים, וכן כשלים חמורים בתחום הלבנת הון, סנקציות וכן כשלים בחוק סודיות בנקאית, נאלצת Binance לפטר את מייסד ומנכ"ל החברה, ומחויבת בקנסות שנאמדים, על פי ההערכות, בסך של 4.3 מיליארד דולר.

BINANCE, בורסת המטבעות הווירטואלית הגדולה בעולם, לא נרשמה כחברה בFinCEN עד לשנת 2019, כמו גם בוועדה למסחר בחוזים עתידיים על סחורות (CFTC) כפי שנדרש. מאז 2017, הרגולטורים טוענים כי החברה אפשרה ביצוען של מאות עסקאות אשר תמכו בהונאה, קבוצות טרור והפרות סנקציות בסך של מיליוני דולרים.

בהתאם לנטען על ידי רשויות הפיקוח, פעילויות לא מורשות התאפשרו, בין היתר, בשל העובדה כי תכנית הציות שגובשה בחברה לא עמדה בסטנדרטים מקצועיים ובעצם אפשרה לייצר פעילויות עסקית לא לגיטימית וצמצמה את יכולות הניטור והבקרה.

יצוין כי בפני Binance ניצבת תביעה נפרדת, שהוגשה על ידי הרשות לניירות ערך (SEC) בחודש יוני 2023. על פי האשמות הרשות לניירות ערך, Binance נמנעה מלבצע עסקאות בבורסה הבינלאומית Binance.com, בטענה כי היא תחת מגבלות מלבצע עסקאות, ובכך הפעילה מניפולציות בנכסי לקוחותיה.

British American Tobacco

בהתאם לפרסומו של ארגון OFAC בשיתוף DOJ, British American Tobacco (BAT), פעל לפי תוכנית מורכבת שנמשכה שנים ארוכות לייצוא מוצרי טבק לצפון קוריאה, וזאת תוך הפרת הסנקציות של ארה"ב.

"BAT" פעלה לטשטוש, באופן מכוון, של מערכת היחסים העסקית אותה קיימה עם חברה בת מסינגפור. כל זאת על מנת להשיא רווחים כספיים ממכירת מוצריה במדינת צפון קוריאה. רווחים כספיים אלו הועברו באמצעות שני בנקים עליהם הוטלו סנקציות. בגין אלו הגישו משרד המשפטים האמריקאי (DOJ) והמשרד לבקרת נכסים זרים (OFAC) של משרד האוצר האמריקאי מספר אישומים כנגד החברה.

בחודש אפריל 2023, הסכימה החברה לשלם למעלה מ-635 מיליון דולר במסגרת הסדר אישומים – ההסדר הגדול ביותר אשר נעשה בין האוצר לבין מוסד אשר אינו מוגדר כמוסד פיננסי.

NatWest

NatWest הינו בנק לונדוני אשר האירוע בבנק יצר פעילות רגולטורית משמעותית של ה FCA סביב בחינת פעילות המערכת הפיננסית מול לקוחות חשופים ציבורית PEP.

באירוע של בנק NatWest הלונדוני עלה חשד כי במסגרת טיפול בלקוחותיו, פועל הבנק בהתאם למניעים ושיקולים פוליטיים.

חשד זה עלה לאחר ראיון של מנכ"לית הקבוצה אליסון רוז לתאגיד השידור הציבורי בבריטניה - BBC. בראיון ציינה רוז כי Coutts, שהינה חברה בת של Natwest, החליטה לסגור את חשבון הבנק של הפוליטיקאי הבריטי השנוי במחלוקת, נייג'ל פרג', בגין חוסר התאמה בהצהרה בנוגע לעושר הפיננסי שלו. פרג', פוליטיקאי המזוהה עם עמדה פוליטית התומכת ברעיון הברקזיט, הצליח להשיג את רישומו הבנקאיים שהוכיחו כי למעשה הבנק סגר את חשבונו בשל דעותיו הפוליטיות.

עניין זה העלה 2 שאלות רחב - הראשונה היא האם בנקים אחרים בבריטניה סגרו חשבונות בנק מסיבות פוליטיות? לפי הרשות להתנהלות פיננסית (FCA) שאלה זו נענתה בשלילה. שאלה שנייה עסקה בזכות לפרטיות של בעלי החשבונות (בנסיבות המקרה של נייג'ל פרג') בהתאם לתקנת הגנת המידע (GDPR). מסקירה בלתי תלויה מטעם הבנק נקבע כי הפרה של נתונים אישיים הינה סבירה בנסיבות המקרה המתואר לעיל.

תקרית זו עלולה ליצור השלכות רחבות על הרגולציה הפיננסית ולהוביל לתקנון תקנות חדשות בבריטניה על אופן הטיפול של הבנקים בלקוחות אשר עמדתם הפוליטית ידועה ומוכרת (PEPs). נושא זה נותר בבדיקתה של הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה.

Seagate

חברת אחסון הנתונים Seagate החליטה למכור למעלה מ- 7.4 מיליון כוננים קשיחים לענקית התקשורת הסינית Huawei בשנים 2020 ו-2021, וזאת על אף הוראות הייצוא של ארה"ב אשר אסרו על מכירת מסוג זה. כך למעשה הפכה Seagate לספקית הכוננים הבלעדיים של חברת הטלפונים הסינית.

בחודש אפריל 2023, לשכת התעשייה והביטחון של משרד המסחר האמריקאי (BIS) השיתה על חברת Seagate קנס בגובה של 300 מיליון דולר (הקנס הגבוה ביותר אשר הוטל עליה בכל תקופת פעילותה) - קנס אשר שולם על ידי החברה. כמו כן, החברה אף עמדה בפניי חקירה של הסנאט האמריקאי בנושא.

אזכורים נוספים

בחודש ספטמבר 2023, פורסמה הצהרה על ידי כריסטי גולדסמית רומרו המשמשת בתפקידה כנציבת ה-CFTC כי על בנק ההשקעות האמריקאי Goldman Sachs הוטל קנס בגובה של 30 מיליון דולר בגין תרבות ציות לקויה אשר כללה מספר חסר תקדים של כשלים בדיווחים לכאורה.

על פי החשד, החברה הפרה את כללי CFTC ארבע פעמים בתקופת זמן של 18 חודשים. כמו כן, החברה נענשה פעמיים על ידי ה-SEC. בפעם הראשונה בגין אי דיוקים בנתונים, ובפעם השנייה על ביטול השקעות סביבתיות, חברתיות וממשל.

בהצהרתה ציינה רומרו: "במקום ליצור תרבות שבה גולדמן משקיעה בבקורות ובפיקוח חזקות יותר, ולאחר מכן סוקרת בקביעות את הבקורות והפיקוח הללו כדי לוודא שזה לא מפר את החוק, גולדמן יצרה תרבות של עומד למשפט".

בחודש יולי 2023 Deutsche Bank נקנס בסך של 186 מיליון דולר על ידי ה-US Federal Reserve בגין הפרת צווי הסכמה קודמים הקשורים לסנקציות וחולשות בתחום איסור הלבנת הון וכשלים נוספים. נקבע כי הבנק "לא עשה התקדמות מספקת" בטיפול בבעיות וכשלי הציות, וכי הפעילות של הבנק בארה"ב "נותרת חשופה לרמות מוגברות של סיכונים ציות וללא בקורות פנימיות מספקות" כדי לזהות הפרות איסור הלבנת הון ושל סנקציות.

בנוסף, Deutsche Bank היה מעורב בעימות גם עם הרגולטור הגרמני, BaFin, על כך שהבנק לא הגיש דוחות בנושא פעילות חשודה בזמן. כמו כן, הבנק נקנס בסך 25 מיליון דולר על ידי ה-SEC בגין גילויים מטעים של חברה בת וכשלים במדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרוה.

פרטי קשר

רו"ח אייל בן אבי, שותף מנהל
אימייל: eyal@eba.co.il
טלפון: 03-5501866

עו"ד ליעד טי-פרדר, מנהלת תחום ציות ורגולציה
אימייל: liad@eba.co.il
טלפון: 03-5501866

אבי קמחי, מנהל מחלקת סיכונים פיננסיים
אימייל: avi.kimhi@eba.co.il
טלפון: 03-5501866

חברת הייעוץ EBA הינה חברת בוטיק מובילה בישראל המתמחה בתחומי ניהול הסיכונים, ביקורת ובקרה פנימית, ציות ורגולציה. צוות היעוץ בהובלתו של רו"ח בן אבי כולל מומחי תוכן מובילים בעלי רקע אקדמי וניסיון תעסוקתי רחב ומגוון באופן אשר יאפשר מתן מענה רחבי, מגוון וגמיש ללקוחותינו. רו"ח בן אבי מביא עימו ניסיון עשיר לאחר שהוביל למעלה מעשור כשותף בכיר את קבוצת ניהול הסיכונים בפירמת הייעוץ הגלובאלית PwC.

חברת EBA ומומחי התוכן שלה מלווים מזה למעלה מ-20 שנה את הגופים הפיננסיים המובילים בישראל, ובהם כלל המערכת הבנקאית, רשויות פיקוח ובמרכזן הפיקוח על הבנקים ורשות שוק ההון ביטוח וחסכון, חברות ביטוח וגופים מוסדיים, בתי השקעות, חברות נותני שירותים פיננסיים, חברות כרטיסי אשראי, חברות אשראי חוץ בנקאי ועוד.